

Editorial

Mai mult decît un foc de artificii, anul 1989 a fost un cutremur. De la o zi la alta, s-au năruit eșafodajele unui sistem. De la o zi la alta, totul a fost pus sub semnul întrebării: istoria, geografia, ierarhia de valori. Cu toate acestea, milioane de oameni au izbutit, pentru o clipă, să fie fericiți. Piețele publice s-au umplut de cei care-și proclamau, cu disperare, o libertate în care obosiseră să mai creadă.

Și totuși, la foarte scurt timp, au apărut și primii kill-joy. În piața cochetă a acestui oraș central- european, unde scriem aceste rînduri, intoleranța față de alteritate i-a făcut pe oameni să se încaiere pe viață și pe moarte. De atunci acest precedent, cu cei șase morți ai săi, a pălit în fața imaginilor terifiante ale purificărilor etnice, pogroamelor și războaielor care ne împresoară. Cum a fost posibil – este întrebarea care ne obsedează. Cum a fost posibil ca ura să divizeze regiuni, comunități, familii? O parte din răspuns se află în constatarea că ignoranța și intoleranța, mîna în mîna, sînt astăzi tot mai răspîndite.

Paralel cu globalizarea informației și a schimbului, entități restrînse sau întregi popoare își întorc fața de la lume, căutîndu-și, cu o neobișnuită fervoare, rădăcinile. Tradițiile locale, regionalismul sînt doar o modă sau remedii reale la utopia masificării planetare? În acest plonjon disperat în sine, pericolul ignorării, al negării sau chiar suprimării celuilalt este iminent. El, celălalt, cel diferit, minoritarul, „stă în calea fericirii noastre”. Orice pretext este binevenit pentru a institui o discriminare: rasa, culoarea, limba, religia, sexul, diferențele sociale...

Unde este hotarul dintre îndreptățită aspirație identitară și intoleranță? Cine-l va trasa, cînd și conform cărei logici ?

Dacă Occidentul a reușit, în general, să marginalizeze marile excluziuni, construind pe ruinele vechilor gîlceve un model integrativ, destul de flexibil pentru a reda Europei vechea ei dimensiune umană, nu același lucru se poate afirma despre perspectivele Estului. Aici, legitimitatea incontestabilă a aspirațiilor

la demnitate națională, îndelung reprimată de națiuni imperiale, se pervertește în naționalism. Lipsesc atât fundamentele economice, cât și voința politică, pentru a armoniza interesele majorității cu cele ale minorităților. Compatibilitatea tendințelor identitare cu respectul pentru alteritate este, încă, de domeniul utopiei. Paradoxal, se ajunge mai ușor la Paris decât în capitala cutărei țări vecine, iar un minoritar est-european are mai multe șanse de a-și păstra identitatea undeva în Statele Unite, decât în orașul în care s-a născut.

Sub ochii noștri, societatea multiculturală a Transilvaniei, cândva parte a spiritualității europene, se destramă. Exodul sașilor și evreilor, asimilarea armenilor și șvabilor, conduc tot mai vizibil spre un model generator de aprehensiuni: polarizarea româno-maghiară. Ignorată, marginalizată, împinsă spre brutalitate, comunitatea cea mai numeroasă, romii, își proclamă zgomotos devenirea. Cum va arăta această nouă conviețuire, care va fi prețul și cine-l va plăti?

Altera nu-și poate propune să răspundă la toate aceste întrebări, dar se va strădui să le găzduiască. Ea aspiră să fie un forum de dezbatere, un mediator, un martor de bună credință, ambiționând, poate, în secret, să umple un gol. Să informeze și să formeze, aducând mai aproape de noi ceea ce este valoros în acest spațiu de reflecție. Și prin aceasta, proiectul european la noi acasă.

A-l cunoaște, a-l înțelege, a-l respecta și, de ce nu, a-l plăti pe celălalt nu mai este, credem noi, un exercițiu retoric, ci o condiție a supraviețuirii.

Editorii